

СЪДЪРЖАНИЕ

АРХЕОЛОГИЯ

Мартин Христов, Виктория Карацанова
ЗЛАТНИ ПРЕДМЕТИ ОТ КЪСНИЯ
ХАЛКОЛИТ ОТ ФОНДА НА НИМ

9

Таня Христова, Мартин Христов
РАПИРА ОТ БРОНЗОВАТА ЕПОХА
ОТ ФОНДА НА НИМ

17

*Стефан Александров,
Десислава Александрова*
ДВА НОВИ СЪДА ОТ КЪСНАТА
БРОНЗОВА ЕПОХА ОТ ТЕРИТОРИЯТА
НА AUGUSTAE

22

Николай Марков
ЗА ПЕРСОНАЖИТЕ, ПРЕДСТАВЕНИ
ВЪРХУ КАНИ № 2 И 7 ОТ СЪКРОВИЩЕТО
ОТ НАДСЕНТМИКЛОШ

26

Ивайло Кънев
РАННОСРЕДНОВЕКОВНИ САБИ
ВЪВ ФОНДА НА НАЦИОНАЛНИЯ
ИСТОРИЧЕСКИ МУЗЕЙ

44

Николай Хрисимов
ЕДНО РАННОСРЕДНОВЕКОВНО
ПРОБОДНО-СЕЧАЩО ОРЪЖИЕ (VI–VII В.)
ОТ КОЛЕКЦИЯТА НА НИМ

52

Елена Пенчева
СРЕДНОВЕКОВНИ УКРЕПЛЕНИЯ В
РАЙОНА НА ДНЕСНИЯ СОФИЙСКИ
КВАРТАЛ ДРАГАЛЕВЦИ

62

НУМИЗМАТИКА И СФРАГИСТИКА

Калина Йорданова
ДВЕ ТЕТРАДРАХМИ НА ЛИЗИМАХ
(323–281 Г.ПР. ХР.) ОТ ФОНДА НА
НИМ–СОФИЯ

72

Владимир Пенчев
ЧАСТ ОТ КОЛЕКТИВНА НАХОДКА
С РАННОВИЗАНТИЙСКИ ФОЛИСИ,
НАМЕРЕНА В ЗЕМЛИЩЕТО НА ГРАД
СИМИТЛИ, БЛАГОЕВГРАДСКО

76

Павлин Стойнов

МОЛИВДОВУЛ НА ВИЗАНТИЙСКИЯ
ПРОТОСПАТАРИЙ ИРИНЕЙ

79

Владимир Пенчев

ДВЕ СРЕДНОВЕКОВНИ МЕДНИ МОНЕТИ
С БЕЛЕЗИ НА ВТОРИЧНИ ВЪЗДЕЙСТВИЯ
ВЪРХУ ЯДРАТА ИМ, НАМЕРЕНИ ПРИ
АРХЕОЛОГИЧЕСКИТЕ РАЗКОПКИ В
СИЛИСТРА

83

Владимир Пенчев

ЧАСТ ОТ КОЛЕКТИВНА НАХОДКА С
МЕДНИ МОНЕТИ НА ЦАР ТОДОР
СВЕТОСЛАВ (1300–1321),
ПРОИЗХОЖДАЩА ОТ ЗЕМЛИЩЕТО
НА ГРАД КИЛИФАРЕВО,
ВЕЛИКОТЪРНОВСКО

86

Владимир Пенчев

ХИБРИДНА МЕДНА МОНЕТА НА
ВИДИНСКИЯ ЦАР
ИВАН СРАЦИМИР

90

Владимир Пенчев

ХИПЕРПЕРА НА АНДРОНИК II ПАЛЕОЛОГ
С АНДРОНИК III ПАЛЕОЛОГ
ОТ ФОНДА НА НИМ–СОФИЯ

92

Владимир Пенчев

МАЛКО СЪКРОВИЩЕ ОТ СРЕБЪРНИ
СРЕДНОВЕКОВНИ МОНЕТИ (XIV В.)
ОТ ШУМЕН

94

Владимир Пенчев

ДВЕ МОНЕТОВИДНИ ПЛАСТИНКИ ОТ
СРЕДНОВЕКОВНАТА ЕПОХА (XIV В.),
НАМЕРЕНИ ПРИ АРХЕОЛОГИЧЕСКИТЕ
РАЗКОПКИ В СИЛИСТРА

101

ИСТОРИЯ

Цветана Къосева

ПО СЛЕДИТЕ НА НАЙ-СТАРИЯ
ЗАПАЗЕН БРАЧЕН ДОГОВОР
В БЪЛГАРИЯ

104

Мария Симеонова, Мария Златкова
ЕДНО ПИСМО ОТ РУСКИЯ ИМПЕРАТОР
АЛЕКСАНДЪР III ДО КАНДИДАТА
ЗА БЪЛГАРСКИЯ ПРЕСТОЛ ПРИНЦ
ФЕРДИНАНД САКС КОБУРГ ГОТА 111

Илиана Илиева
МЕЖДУ ИЗТОКА И ЗАПАДА: АЛБАН-
СКИЯТ НАРОД В БОРБА ЗА ЕДИННА
АЗБУКА (ЯНУАРИ-АПРИЛ 1910 Г.) 117

Николай Кочанков
АВТОНОМИЯ ИЛИ САМООПРЕДЕЛЕНИЕ:
СЛОВАШКИЯТ НАЦИОНАЛЕН ВЪПРОС
ПРЕЗ ПОГЛЕДА НА БЪЛГАРИТЕ
(1918–1938) 126

Виолета Павлова
ВЪЗНИКВАНЕ И ОРГАНИЗАЦИЯ НА
МУЗЕЙНАТА ФОНДОВА ДЕЙНОСТ В
БЪЛГАРИЯ 152

ИЗКУСТВОЗНАНИЕ

Ралица Русева
БЕЛЕЖКИ ВЪРХУ АТРИБУЦИЯТА,
АВТОРСТВОТО И КТИТОРИТЕ НА
НЯКОИ ОТ ПРОИЗВЕДЕНИЯТА НА
ЦЪРКОВОТО ИЗКУСТВО ОТ МАНАСТИРА
„СВ. БОГОРОДИЦА КОСИНИЦА“,
СЪХРАНЯВАНИ В НИМ 165

КОНСЕРВАЦИЯ И РЕСТАВРАЦИЯ

Диана Николова
ПРИЛОЖЕНИЕ НА МЕТОДА НА ELLMAN
В КОНСЕРВАЦИОННИЯ АНАЛИЗ 188

Диана Николова
АНАЛИЗ НА ОРГАНИКА ОТ ТРАКИЙСКО
МОГИЛНО ПОГРЕБЕНИЕ КРАЙ
С. БЕЛИШ, ТРОЯНСКО
(VIII–VII В. ПР. ХР.) 192

Младост Вълкова
ЗА „ЗАМАЗКИТЕ“ И ОЦВЕЛЯВАНЕТО В
ТЕКСТА НА БЪЛГАРСКИТЕ РЪКОПИСИ
ОТ XIII ВЕК 201

МУЗЕЙНА ТЕОРИЯ

Леонора Бонева
МЕТОДОЛОГИЧЕСКИ ПРОБЛЕМИ И
ЕКСПОЗИЦИОННИ РЕШЕНИЯ ПРИ
РЕДИЗАЙНА НА НАЦИОНАЛНИЯ
МУЗЕЙ-ПАРАХОД „РАДЕЦКИ“,
ФИЛИАЛ НА НИМ 212

ИЗЛОЖБИ

Вера Керелезова, Елена Бояджиева
ЕТНОГРАФСКА ЕКСПОЗИЦИЯ НА
НИМ В ЦЪРКВАТА „СВ. ГЕОРГИ“,
ГР. ОДРИН, РЕПУБЛИКА ТУРЦИЯ 219

Гавраил Лазов
„НЕПОКАЗАНИ СЪКРОВИЩА“ 224

CONTENTS

ARCHAEOLOGY

Martin Hristov, Victoria Karatzanova
GOLD OBJECTS FROM THE LATE
CHALCOLITHIC AGE IN THE COLLECTION
OF NMH 9

Tanya Hristova, Martin Hristov
A BRONZE AGE RAPIER FROM THE NMH
COLLECTION 17

Stefan Aleksandrov, Desislava Aleksandrova
TWO NEWLY FOUND LATE BRONZE
VESSELS FROM AUGUSTAE 22

Nikolay Markov
ABOUT THE IMAGES REPRESENTED ON
JUGS № 2 AND 7 FROM THE NAGY SZENT
MIKLOS TREASURE 26

Ivaylo Kanev
EARLY MEDIEVAL SWORDS IN THE
NATIONAL MUSEUM OF HISTORY 44

Nikolay Hrisimov
EARLY MEDIEVAL CUTTING AND
STABBING WEAPON, A PALASH SABRE
(6TH–7TH C.) FROM THE NMH
COLLECTION 52

Elena Pencheva
MEDIEVAL FORTIFICATIONS IN THE
SURROUNDINGS OF THE PRESENT DAY
SOFIA QUARTER OF DRAGALEVTZI 62

NUMISMATICS AND SPHRAGISTICS

Kalina Yordanova
TWO TETRADRACHMS OF LYSIMACHUS
(323–281 BC) FROM THE NMH
COLLECTION 72

Vladimir Penchev
PART OF A HOARD OF EARLY BYZANTINE
FOLLES FOUND ON THE TERRITORY
OF SIMITLI, BLAGOEVGRAD DISTRICT 76

Pavlin Stoynov
A LEAD BULA OF BYZANTINE
PROTOSPATARIOS IRINEOS 79

Vladimir Penchev
TWO MEDIEVAL COPPER COINS
WITH TRACES OF SECONDARY
IMPACT ON THEIR NUCLEI FROM THE
ARCHAEOLOGICAL EXCAVATIONS IN
SILISTRA 83

Vladimir Penchev
PART OF A COPPER COINS HOARD OF
TSAR TODOR SVETOSLAV (1300–1321)
ORIGINATING FROM THE TERRITORY
OF THE TOWN OF KILIFAREVO, VELIKO
TARNOVO DISTRICT 86

Vladimir Penchev
A HYBRID COIN OF IVAN SRATZIMIR,
TSAR OF THE VIDIN KINGDOM 90

Vladimir Penchev
HYPERPYRON OF ANDRONICUS II
PALAEOLOGUS WITH ANDRONICUS III
PALAEOLOGUS FROM THE NUMISMATIC
COLLECTION OF NMH, SOFIA 92

Vladimir Penchev
A SMALL HOARD OF SILVER COINS (14TH
C.) FROM SHUMEN 94

Vladimir Penchev
TWO MEDIEVAL COIN-LIKE PLATES
(14TH CENTURY) FOUND DURING
ARCHAEOLOGICAL EXCAVATIONS IN
SILISTRA 101

HISTORY

Tzvetana Kyoseva
IN THE TRACKS OF THE EARLIEST
PRESERVED MARRIAGE SETTLEMENT IN
BULGARIA 104

Maria Simeonova, Maria Zlatkova
A LETTER BY THE RUSSIAN EMPEROR
ALEXANDER III TO PRINCE FERDINAND
SAXE COBURG AND GOTHA, CANDIDATE
FOR THE BULGARIAN THRONE 111

Iliana Ilieva
BETWEEN THE EAST AND THE WEST:
ALBANIAN PEOPLE IN THE STRUGGLE
FOR UNIFIED ALPHABET (JANUARY-
APRIL 1910) 117

Nikolay Kochankov
AUTONOMY OR SELF-DETERMINATION:
THE SLOVAK NATIONAL QUESTION IN
THE EYES OF THE BULGARIANS
(1918–1938) 126

Violeta Pavlova
THE MUSEUM DEPOSITORY ACTIVITY
IN BULGARIA, BEGINNING AND
ORGANISATION 152

STUDY OF ART

Ralitza Ruseva
NOTES ON THE ATTRIBUTION,
AUTHORSHIP AND THE KTITORS
OF SOME CHURCH WORKS OF ART
FROM THE HOLY VIRGIN KOSINITZA
MONASTERY KEPT IN NMH 165

PRESERVATION, RESTORATION

Diana Nikolova
EMPLOYING THE METHOD OF ELLMAN
IN CONSERVATION ANALYSIS 188

Diana Nikolova
ANALYSIS OF ORGANIC MATERIAL
FROM A MOUND BURIAL NEAR BELISH,
THE TROYAN DISTRICT
(8TH–7TH CENTURY BC) 192

Mladost Valkova
ABOUT THE „GLAZING“ AND COLOURING
IN THE TEXTS OF THE OLD BULGARIAN
13TH CENTURY MANUSCRIPTS 201

MUSEUM THEORY

Leonora Boneva
METHODOLOGICAL PROBLEMS AND
EXHIBITION DECISIONS IN
REDESIGNING THE RADETZKI
NATIONAL SHIP-MUSEUM,
A NMH BRANCH 212

EXHIBITIONS

Vera Kerelezova, Elena Boyadzhieva
„WORKDAYS AND FEASTS OF THE
BULGARIANS“, AN ETHNOGRAPHIC
EXHIBITION IN THE *ST. GEORGE*
THE GREAT MARTYR CHURCH
IN ODRIN 219

Gavrail Lazov
UNEXHIBITED TREASURES 224